

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З АКТУАЛЬНОЇ ТЕМИ

Українське законодавство, що регулює доступ до офіційних документів (публічної інформації) містить всі необхідні гарантії для забезпечення конституційного права на доступ до інформації відповідно до розвитку сучасних технологій та найкращих міжнародних стандартів. Випадки неякісної імплементації, які можна спостерігати в адміністративній та судовій практиці, переважно викликані неузгодженістю окремих законів та низьким рівнем підготовки відповідальних посадових осіб (Тетяна Олексюк “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОГО ДОСТУПУ ДО ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ В УКРАЇНІ”).

Це матиме наслідком не тільки покращення прозорості урядування та довіри громадян до державних органів, а й значну економію бюджетних коштів та нові економічні можливості для цифрових сервісів.

Для якомога зручнішого користування загальнообов'язковими висновками щодо застосування норм права, вважаючи, що за доступністю вони, зважаючи на їх місце у правовій системі не має поступатись нормативно-правовим актам, а також з метою мінімізації ускладнень правового регулювання та правозастосування, викликаних відступами Верховним Судом від його висновку щодо застосування норм права нагальним має бути визнано запровадження організаційно-технічних рішень у сфері інформаційно-технологічного забезпечення судочинства та правового інформування суспільства, спрямованих на: 1) представлення нормативно-правових актів на офіційних державних електронних ресурсах з прив'язкою до правових висновків Верховного Суду; 2) позначення у Єдиному державному реєстрі судових рішень попередніх правових висновків Верховного Суду, від яких він прийняв рішення відступити, як неактуальні (Тамара Губанова “ПОШИРЕННЯ СТАНДАРТІВ ДОСТУПНОСТІ ЗАКОНУ НА ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ВЕРХОВНОГО СУДУ ТА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ ДО ЦЬОГО ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ”).

Хоча попереду ще багато роботи, система електронного декларування явно є основним досягненням України на шляху реформування. Разом з іншими заходами забезпечення прозорості та підзвітності система е-декларування майна спрямована на відновлення довіри суспільства до держави та її представників. У процесі підготовки держави до майбутніх виборів важливо продемонструвати громадянам України, яким чином вони можуть зробити свій внесок у програму політичних реформ в Україні, використовуючи нові інструменти й системи прозорості повною мірою, а також шляхом забезпечення того, щоб уряд – чесний і відкритий – слугував інтересам народу (Василь Настюк, Владислав Карелін, Вікторія Белевцева “ДО ПИТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ЯК ОДНОГО ІЗ ЗАСОБІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ”).

В Україні здійснюється розбудова інформаційного суспільства, зорієнтованого на інтереси людей та на їхній розвиток, в якому кожен громадянин через створену і накопичену інформацію та свої знання буде спроможний повною мірою реалізувати свій потенціал. У цьому контексті в країні напрацьовано систему законодавства, яка направлена на регулювання суспільних відносин, пов'язаних із забезпеченням доступу громадян до правової інформації, що є одним із найважливіших здобутків громадян на шляху до становлення демократичної держави, де реалізується ефективна участь громадян в управлінні країною та існує справжня підзвітність влади (Ігор Корж, Лариса Бірюк “Доступ до правової інформації в Україні в контексті європейських принципів партисипативної демократії”).

У сучасних умовах розвитку інформаційних технологій стало звичним широке застосування засобів фото- і відеофіксації та розміщення відповідних матеріалів у соціальних мережах чи у мережі Інтернет як приватними особами, так і представниками засобів масової інформації. Під час дії воєнного стану поширення такої інформації може становити суттєву загрозу інтересам національної безпеки, у зв'язку з цим державою встановлені обмеження та кримінальна відповідальність за розповсюдження відомостей про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення військових чи техніки Збройних Сил України.

Водночас у теперішніх обставинах як представники медіасфери, так і звичайні особи не завжди беруть до уваги правові приписи цивільного законодавства щодо правомірності проведення фото- та відеозйомок, поширення і публікації зображень інших осіб, що повною мірою зберігають свою чинність в умовах воєнного стану. Недотримання правових засад фото- чи відеозйомки та розповсюдження відповідних матеріалів в інформаційних системах і ресурсах загального доступу може призвести до порушення суб'єктивних інформаційних прав та інтересів осіб при проведенні фото- й відеозйомки та має наслідком ініціювання судового захисту й притягнення до відповідальності (Анатолій Кодинець “Здійснення і захист інформаційних прав особи при проведенні фото- та відеозйомок”).

Загальні формулювання Закону України “Про доступ до публічної інформації” та Закону України “Про державну таємницю” щодо категорії відомостей, що можуть відноситись до таємної та службової інформації, створюють для державних органів фактично нічим не обмежені дискреційні повноваження. Як наслідок, це призводить фактично до свавілля з боку державних органів, які зловживаючи такими повноваженнями, обмежують права фізичних та юридичних осіб на інформацію взагалі та на захист в адміністративному процесі зокрема. Чинне процесуаль-

не законодавство, зокрема Кодекс адміністративного судочинства України, встановлює право особи на доступ до матеріалів справи та доказів у справі без будь-яких обмежень щодо наявності в таких матеріалах відомостей, які відносяться до категорії державної таємниці чи службової інформації. Наведені норми, підлягають переважному застосуванню перед раніше прийнятими нормами Закону України “Про державну таємницю” (Ольга Кулінч, Олександр Салазський “Недосконалість правового регулювання як передумова для зловживання (на прикладі інформаційних правовідносин)”).

*За редакцією
координаторів актуальної теми
“ДОКТРИНА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА” (продовження),
докторки юридичних наук, професорки,
завідувачки кафедри економічного права
та економічного судочинства
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ВІКТОРІЇ РЕЗНІКОВОЇ*

*доктора юридичних наук, доцента,
професора кафедри інтелектуальної власності
та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ОЛЕГА ЗАЯРНОГО*